

Dosarul nr. 2ra-2323/19
2ra-118/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L.Pruteanu)

ÎNCHEIERE

15 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Raisa Ceban împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova, Inspectoratul de Poliție Ciocana, municipiul Chișinău cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 06 februarie 2019, Raisa Ceban a depus cerere de chemare în judecată împotriva Statului Republica Moldova, reprezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova, Inspectoratul de Poliție Ciocana, municipiul Chișinău solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 de lei cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală în cauza penală nr. 2017480524, încasarea sumei de 9000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale în cauza penală nr. 2017480524, compensarea cheltuielilor de judecată suportate în prezenta cauză.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că în data de 16 mai 2017 i-a fost adus la cunoștință faptul că în procedura Inspectoratului de Poliție Ciocana se află cauza penală nr. 2017480524 privind învinuirea sa în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) Cod penal. În baza ordonanței organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție Ciocana, mun. Chișinău din 16 mai 2017, a fost recunoscută în calitate de bănuită. Conform declarațiilor date în calitate de bănuită, a pledat ca fiind nevinovată și a redat circumstanțele și motivele depunerii unei astfel de plângeri de către Ludmila Ceban. Din momentul reținerii și interogării în calitate

de bănuită, a negat participarea sa la săvârșirea infracțiunii imputate, colaborând cu organul de anchetă întru stabilirea corectă a circumstanțelor cauzei.

Totodată, a afirmat că la data de 08 iunie 2017 la domiciliul său a fost efectuată percheziție, însă la momentul efectuării percheziției nu era la domiciliu, deoarece se afla peste hotarele țării. În luna noiembrie 2017 avocatul său a fost informat de către Inspectoratul de Poliție Ciocana precum că ar fi fost scoasă de sub urmărire penală. În acest sens, a precizat că prin ordonanța din 16 august 2017 a procurorului din Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Ciocana, a fost scoasă de sub urmărire penală, din motiv că organele de drept nu au reușit să administreze probe care să demonstreze implicarea în comiterea infracțiunii de furt incriminate. Prin ordonanța din 03 noiembrie 2017 a procurorului șef al Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Ciocana, s-a respins plângerea depusă de Ludmila Ceban împotriva ordonanței din 16 august 2017. De către Ludmila Ceban au fost contestate ordonanțele emise și prin încheierea din 27 decembrie 2017 a judecătorului de instrucție al Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, a fost respinsă plângerea depusă. Drept urmare a contestării încheierii de către Ludmila Ceban, Curtea de Apel Chișinău a respins recursul declarat.

Reclamanta a accentuat, în special, precum că actele și acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală constau în depășirea termenului legal de menținere a statutului de bănuită, neaducerea la cunoștință în termeni utili a ordonanțelor din 16 august 2017 și din 03 noiembrie 2017, efectuarea percheziției, lipsa de certitudine în învinuirea adusă și a normei penale incriminate. Respectiv, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres, nervozitate, neliniște și anxietatea, a pretins repararea prejudiciului moral cauzat prin încasarea sumei de 50000 de lei.

Totodată, reclamanta a solicitat compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale.

În drept, reclamanta a indicat prevederile art. 5, art. 6 CEDO, art. 6 alin.(2) al Declarației Universale a drepturilor omului, art. 20, art. 21, art. 53 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 23 alin. (3), art. 284, art. 524, 525 Cod de procedură penală, art. 8, art. 10, art. 11, art. 14, art. 514, art. 1398, art. 1405, art. 1422 Cod civil și Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Prin hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Raisa Ceban și s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Raisei Ceban suma de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală a Raisei Ceban, în cadrul cauzei penale nr. 2017480524; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Raisei Ceban suma de 9000 de lei cu titlu de prejudiciu material sub forma cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale nr. 2017480524; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Raisei Ceban, suma de 4000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cauza respectivă;

pretențiile Raisei Ceban cu privire la repararea prejudiciului moral, în partea ce excede suma adjudecată, au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a modificat hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în partea ce ține de repararea prejudiciului moral prin micșorarea cuantumului sumei încasate în beneficiul Raisei Ceban de la 10000 de lei până la 3000 de lei; în rest a fost menținută fără modificări hotărârea din 27 mai 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că la caz s-a constatat cu certitudine întrunirea tuturor condițiilor de aplicabilitatea Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și prima instanță întemeiat și legal a ajuns la concluzia reparării prejudiciului moral cauzat Raisa Ceban.

Totodată, a opinat că suma de 10000 de lei încasată în beneficiul intimitei/reclamantei Raisa Ceban cu titlu de prejudiciu moral este exagerată, nefiind proporțională prejudiciului moral suferit. Or, în privința Raisei Ceban nu a fost aplicată nici o măsură preventivă privativă de libertate sau restrictivă de libertate, la domiciliul acesteia fiind efectuată doar o percheziție, intimata/reclamanta fiind doar recunoscută și audiată în calitate de bănuit, iar infracțiunea în comiterea căreia a fost bănuită este una mai puțin gravă, care se pedepsește cu amendă în mărime de 650 la 1350 unități convenționale, sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 4 ani. Astfel, cuantumul prejudiciului moral încasat de către instanța de fond este vădit disproporțional și mărit în raport cu circumstanțele stabilite în speță, la determinarea cuantumului acestuia urmând a fi respectat criteriul echității care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat cu menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată. Deci instanța de apel a considerat că suma de 3000 de lei este în măsură de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate Raisei Ceban, fiind una echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit.

De asemenea, instanța de apel citând prevederile art. 7 lit.e) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a conchis că prima instanță în mod legal a dispus încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul reclamantei a sumei de 9000 de lei, or, aceasta sumă constituie cheltuielile de asistență juridică suportate de Raisa Ceban în cadrul procedurilor penale derulate în privința sa.

La 12 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.33), Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea deciziei instanței de apel ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a opinat că instanța de apel nu a stabilit toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei. Circumstanțele speței denotă indubitabil cauzarea suferințelor psihice prin faptul că a fost învinuită pentru săvârșirea unei pretinse infracțiuni furt cu pătrundere. De altfel, suferințele psihice suportate se manifestă prin faptul că a fost învinuită pentru acțiuni în care nu a fost posibil de administrat probe ce ar demonstra implicarea sa în comiterea infracțiunii

imputate. La fel, s-a indicat despre încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept material și procedural, motiv pentru care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

La 14 ianuarie 2020, Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a înregistrat un supliment la recurs, solicitând respingerea cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, admiterea cererii de recurs a Raisei Ceban, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii cererii de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca neîntemeiată, cu menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe.

În suplimentul dat, în esență, au fost redată circumstanțele inserate și în recursul inițial, suplimentar referindu-se la jurisprudența națională în cauze similare. La fel, s-a pretins încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept material și procedural.

La 28 noiembrie 2019, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanței, eronat a interpretat normele de drept material ce reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Totodată, a declarat că instanța de fond și instanța de apel nu și-au justificat soluțiile în baza recomandărilor privind quantumul onorariilor avocaților, or, Raisa Ceban nu a prezentat decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 noiembrie 2019. Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva, a declarat recurs la 12 noiembrie 2019, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.33), iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs la 28 noiembrie 2019, ceea ce denotă că recursurile sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească

a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursurile declarate nu rezultă argumente privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Raisa Ceban, reprezentată de avocatul Alexandru Savva și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 05 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat